

Hogyan élnek a magyarok Braziliában?

Kedves Kálmán!

Tudom, hosszú hallgatásomat már nem tudja mire vélni. Ezért előre is szíves elnézését kérem. Eddig rendes, megbízható címem sem volt.

Julius 24-én érkezünk Rio de Janeiroba. Ott a hajóról a vámvizsgálat után az emigrációs minisztérium kis hajójára szálltunk át. Tehát még partra sem szállhattunk, onnan egyenesen "Ilhozes de Floros", az ugynevezett "Virág" szigetre vittek bennünket. Pontosan százan voltunk. Köztük 14 magyar. Rio kikötője egy óriási tengeröböl. Mélyen benyulik a hegyek és a szárazföld közé. Az öböl csupa kisebb-nagyobb szigetekből áll. Hír szerint 300 szigetből. A szigeteket nagyjából lakják. Területe nézetem szerint megfelel a balatoninak. Egy fél óráig vitt a hajó a szigetre. Ott egy szanatórium-szerű épületben kaptunk elhelyezést. Szép kis sziget. Kb. 10—15 hold területű, de ott csak ideiglenesen helyeztek el azzal, hogy ott újból regisztrálnak bennünket a Brazilban szükséges okmányok kiállítása végett. Na meg egy csomó ujjlenyomatot vettek fel újból. De én eddig még semmiféle okmányt nem kaptam. Egyben lehetőséget adtak arra, hogy aki Rioban el tud helyezkedni, az ott maradhat. Aki pedig nem, azt a minisztérium más városba szállítja elhelyezés végett. Én is megpróbáltam, de a minisztérium részemre a jelenlegi lakóhelyemet, azaz várost jelölte meg.

Rioba naponta kétszer ment át a hajó. A bevándorlókat ingyen vitte és hozta. Én is voltam kétszer. Egyszer a várost tekintettem meg, másodszor pedig a magyar egyesületet kerestem fel. A város egyes részei szépek, 15—20 emeletes házakkal. De ezek mellett vannak szutykos kis házak is.

Rettenetes, mennyi az autó. Gyalog életveszélyes a közlekedés. Én 15 napig voltam a szigeten. A minisztérium intézkedése folytán aztán 40 személyt, köztük engem és 4 magyart lehoztak Parana államba. Itt egy gazdasági iskolában helyeztek el ideiglenesen. Ide aztán jöttek a munkaadók. Velém alkudott egy szőlőbirtokos, de nem tudtunk megegyezni. Inkább vártam. De jobb is volt, hogy vártam pár napot, mert itt felkerestem a régi brazil magyarokat és azok rögtön akcióba léptek, ami sikerrel is járt. Később rátérek erre.

Nagyon jól sikerült elhelyezkednem. Majdnem a magam gazdája vagyok. A Ford lerakat tulajdonosának a birtokára kerültem. 10 akér földbirtok. Ebből 2 akér erdő, 8 akér szántó, gyümölcsös és tanya. Egy akér 12 láné, vagyis 24.000 négyszögöl. Tehát kataszteri holdban 150. A földbirtok még soha szántva nem volt. Derékig erőgaz és burján meg a csörgőkigyók. A kobra rák tanyája. De a múlt héten felégettük az egészet, kivéve az erdőt. Persze, azt védjük a tüztől. Most egyelőre 70—80 hold területet szántottunk fel traktorral. Majd később a többi. Ezt vetéshez és veteményhez készítettük elő. Kifogástalan, jó, első osztályú föld. Most 21-én kezdődik a tavasz. Krumplit, kukoricát, víznélküli rizst és dinnyét vetünk. Buzát csak ősze. Árpát is. A bulgár kertészetet is beállítottuk. Igen jó, alkalmas területet találtunk a patak mellett. Itt lesz mindenféle vetemény. A zöldség féle vetemény igen drága. 1 kg hagyma 10 kruzér. Paprikának darabja 1 kruzér, uborkának kilója 5—6 kruzér, a zöldbab szintén. Paradicsom és más zöldség félék is igen drágák. 1 kg krumpli 5 kruzér. Egy kg marhahús 5 kruzér. Sertés 15 kruzér. Egyszóval minden igen drága. Tehát érdemes lesz vele foglalkozni. Ez a város 35—40 ezer lakosu. De sehol egy veteményes

kert. Egy háznál sem látható. Nincs. Mindenféle zöldséget, élelmiszert a tenger mellőli városokból szállítanak. 2—300 kilométerről. A legközelebbi város 140 kilométerre. Közben egy falu sincs. Azon csodálkozom, hogy miből él ez a nép. Pár napot a gyárban dolgozik, utána nem dolgozik, mert keresett 100—150 kruzért és eszik valamit. Végtelenül igénytelenek, cukornád pálinkát isznak, pedig irtózatosan büdös. Megkísértem, de nem tudtam belőle inni. Kővér embert alig lehet látni. Kevert nép. Indián, fekete és félvér.

Visszatérve a veteményezéshez (lehet, hogy mindezzel untatni fogom, de nekem érdekes az itteni élet s tájékoztatni szeretném mindenről, ami velem itt történik), szőlőt is telepíték s még a gyümölcsöst is bővitem. A jövő héten megérkeznek a gyümölcsfák és a gyökéres szőlővessző. Van munkám elég. Van 30 kaptár méh is. Ettől főleg jobban a fejem, mert a méhekhez nem értek. Ha rajzanak, azt sem tudom, hogy mit tegyek velük. Felőlem elmehet az egész, mert közelükbe sem merek menni, mert már jól össze-cipkedtek. Pedig ősze legalább 60 családra lehetne szaporítani. Üres kaptár van elég. És jó hasznos volna rajta, mert feles a méz és a szaporulat. Na de majd csak elintézem ezt is valamikor.

Itt most még minden csak kezdetleges. El volt hanyagolva minden. Augusztus 25-én jöttem ki. Eddig a tanyát hoztuk rendbe, hogy valamennyire lakható legyen. A tanya 15 km-re van a várostól a főútvonal mellett. Szép helyen van. Különben elég szép kis cseréptető tanya. Most már jól fest, csak a bepucolás és a meszelés van hátra. 4 szobás, padlós. Elhanyagolt volt.

Éjjel írom a levelet, mert nappal nagyon el vagyok foglalt. De viszont ezt sem halaszthatom már tovább. A gazda azt mondta, hogy mindent a saját ízlésem szerint csináljak, mint ha az enyém volna. Nagyon örül, hogy egy hét alatt rendeztük a lakást s egyéb elhanyagolt dolgokat.

Most rátérek a tárgyra, ami a legfontosabb részemről. Fizetésem nincs. Ketten vagyunk a tanyán, egy magyar fiatalemberrel. Nagyszerű fiú. Az összes termés a miénk az első évben. A gazda mindenféle vetőmagot ad és palántát beszeres. Neki csak annyi kell a zöldség feléből, ami az ő háztartásához nyáron szükséges, hogy ne kelljen venni a piacon. Ez érthető is. Ez az egész. A jövő évre azt mondta, hogy valami kevés bérletet, vagy az adót megfizetjük. Ezt azért teszi velünk, hogy minél előbb rendbe jöjjünk. Minden termékkel szabadon rendelkezhetünk. Beszállítja a piacra, vagy vevőt hoz ki, hogy egybe is eladhassuk azt, amit el akarunk adni. A vetőmagot az őszi termésből kell majd megadni. Élelemmel addig ellát bennünket, amíg árulni nem tudunk.

Mindenféle szerszámmal, konyhai felszereléssel, ággyal, takaróval és tollas fejpárnákkal is

ellátott. Nagyon rendes ember. A magyarokat szereti. A bulgárok kérték tőle, de nem adta nekik. Bent a javítóműhelyben és a lerakóban 2 magyar dolgozik, mint mechanikus.

A gyümölcsös összes termése a miénk, csak abból is visz haza a családjának. Van 5 darab szép nagy őszibarack fa. Csodálatos, hogy még tél van és az őszibarackfák már rengeteg a barack. Igaz, nappal már felmelegedik, csak éjjel van hideg. De az is tűrhető.

Világostól vakulásig dolgozunk. Van munkánk elég, de remélem, meg lesz az értelme. Most így élünk. Munka után a fiatal barátom főz és én meg segítkezem neki. 21—22 órakor fekszünk, mert fáradtak vagyunk. Barátomat biztatom, hogy nősüljön meg, keressen aszszonyt, aki legalább megfőz és mos reánk, meg a kerti veteményeknél segítkezne, de még gondolkodik rajta.

Később felesbe kapunk tyukot és csirkét. Mikor már krumpli és kukorica lesz, 10—12 darab 5—6 hónapos malacot is kapunk felesbe. A gazdát meghízlaljuk és átadjuk neki, a miénkkel meg azt tesszük, amit akarunk. Persze, mi hízlalni is fogunk, meg kocát is hagyunk.

Azt hiszem, nagyjából mindenről beszámoltam. Gondolom, untatni is fogom ezzel a csupán gazdasági dolgokkal. De én innen másról jelenleg nem tudok írni, csak annyit, hogy az állam részéről semmiféle szerződést nem írtunk alá. Ez irányban semmiféle kötelezettség nem köt. Amikor az ember elhelyezkedett, a minisztérium gondozása alól kiesett s többé nem tartozik oda. Olyan szabad ember, mint az itteni bennszülöttek.

Visszatérve még Genovára. Julius 11-én értünk oda. 2000 lírát adtak. Beszálltunk a hajóba és 18 órakor már el is indultunk. 13-án 6 órakor érkezünk Marseillesbe, 18 órakor már indultunk tovább. 17-én Dakarban kötöttünk ki. Ott a hajóról szállhattunk és bemehettünk a városba. 23 órakor indultunk. Bizony elfogott a tengeri betegség, vagy négy-öt napig igen rosszul voltam. Rioba való érkezésünkkor 10 dollárnak megfelelő 185 kruzért kaptunk: végkielégítést. Ebből éltem eddig. Igaz, csak cigarettát vettem belőle. De már elfogyott. Mi újság? Irjon, hogyan él! Mi a helyzet? Én semmit sem tudok. Azóta még újsághoz sem jutottam. Legyen szíves tájékoztasson.

Isten vele, öleli és üdvözlí

Gyurka bácsi.